

**Brief aan de leden
T.a.v. het college**

informatiecentrum tel.
FEI (070) 373 8023

uw kenmerk

bijlage(n)

2

onderwerp

Ledenraadpleging verpakkingen

ons kenmerk

FEI/U200601868

datum

14 november 2006

Samenvatting

In de afgelopen twee jaar heeft de VNG onderhandeld over producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen en zwerfafval. Wij leggen u hierbij de situatie voor zoals die op dit moment is. Wij hechten er zeer aan om uw mening te peilen over de door u gewenste inzet van de VNG op deze beide dossiers. Hiervoor hebben wij een aantal vragen geformuleerd in bijgaand antwoordformulier. Wij verzoeken u om bijgevoegde antwoordformulier in te vullen en voor 10 december 2007 te retourneren aan de VNG.

Tevens bieden wij u de gelegenheid om in uw regio met elkaar over dit thema van gedachten te wisselen. Deze regiobijeenkomsten vinden plaats op:

29 november 2006 De Nieuwe Buitensociëteit in Zwolle van 13.30 tot 16.00 uur

30 november 2006 Dorint in Eindhoven van 13.30 tot 16.00 uur

1 december 2006 De Witte Vosch in Utrecht van 13.30 tot 16.00 uur

Aanmelding kan via de website van het Congres- en Studiecentrum van de VNG
(www.congresenstudiecentrum.nl).

Aan de leden

informatiecentrum tel.	uw kenmerk	bijlage(n)
FEI (070) 373 8023		2
onderwerp	ons kenmerk	datum
Ledenraadpleging verpakkingen	FEI/U200601868	14 november 2006
	Lbr.06/174	

Geacht college,

In de afgelopen twee jaar heeft de VNG onderhandeld over producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen en zwerfafval. Wij leggen u hierbij de situatie voor zoals die op dit moment is en wij hechten er zeer aan om uw mening te peilen over de door u gewenste inzet van de VNG op deze beide dossiers. U vindt in de bijlage een antwoordformulier met vragen.

Tevens bieden wij u binnenkort de gelegenheid om in uw regio met elkaar over dit thema van gedachten te wisselen. Deze regiobijeenkomsten vinden plaats op:

29 november 2006	De Nieuwe Buitensociëteit in Zwolle van 13.30 tot 16.00 uur
30 november 2006	Dorint in Eindhoven van 13.30 tot 16.00 uur
1 december 2006	De Witte Vosch in Utrecht van 13.30 tot 16.00 uur

Aanmelding kan via de website van het Congres- en Studiecentrum van de VNG (www.congresenstudiecentrum.nl). Voor meer informatie verwijzen wij naar bijgaande brochure.

Producentenverantwoordelijkheid verpakkingen

Het Besluit Verpakkingen

Per 1 januari 2006 is het Besluit Verpakkingen, papier en karton in werking getreden. Dit Besluit regelt de producentenverantwoordelijkheid voor de inzameling en verwerking van verpakkingsafval als glas, papier, kunststof en metaal. Producenten en importeurs van dit verpakkingsmateriaal zijn verplicht bij het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) een mededeling te doen over de uitvoering van het besluit. De VNG heeft in de afgelopen twee jaar onderhandeld met het bedrijfsleven om een uitwerking te geven aan het besluit. Gezien de gemeentelijke zorgplicht voor afval en de verantwoordelijkheid van de gemeente voor de openbare ruimte, kan het bedrijfsleven alleen het afval inzamelen door middel van afspraken met gemeenten. Het bedrijfsleven heeft ook aangegeven zoveel mogelijk van de bestaande systemen gebruik te willen maken en gemeenten voortaan te betalen voor hun diensten op het gebied van inzameling. De gemeenten zelf zijn niet verplicht

contracten af te sluiten met het bedrijfsleven maar ontvangen dan geen vergoeding. Uitgangspunt van producentenverantwoordelijkheid is echter, dat niet langer de burger via de afvalstoffenheffing betaalt, maar voortaan de consument via de prijs voor het verpakte product. Idealiter leidt een vergoeding van het bedrijfsleven voor de inzameling van verpakkingsafval dus tot een verlaging van de afvalstoffenheffing.

Principeakkoord tussen bedrijfsleven en VNG

Kort voor de zomer is een delegatie van de VNG¹ met een vertegenwoordiging van het bedrijfsleven (verenigd in het bestuur van de stichting Nedvang) tot een nieuw principeakkoord gekomen. Een eerder akkoord tussen VNG en bedrijfsleven is in december 2005 door de gemeentelijke achterban verworpen. De kritiek bestond met name op de packagedeal die hierin opgenomen was, de hoogte van de afgesproken vergoedingen en het afgeven van het eigendom van het afval, waarop een eventuele opbrengst eveneens tegoed kwam aan het bedrijfsleven. In het nieuwe akkoord is aan deze kritiekpunten tegemoet gekomen.

Er zijn de volgende vergoedingen afgesproken:

Voor papieren en kartonnen verpakkingen:	40 euro per ton
Voor bont glas:	40 euro per ton
Voor kleurgescheiden glas:	50 euro per ton
Voor metalen verpakkingen:	60 euro per ton
Voor kunststof verpakkingen:	350 euro per ton

Er is voor gemeenten een vrije keuze uit de verschillende onderdelen. Voor gemeenten die het eigendom van papier wensen te behouden wordt er een administratieve vergoeding van 6,25 euro per ton toegekend. In het akkoord is tevens sprake van een stimuleringsfonds, namelijk de producenten/importeurs betalen tot aan de vastgestelde doelstellingen in het Besluit Verpakkingen. Deze doelstellingen worden echter nog niet gehaald. Om ervoor te zorgen dat producenten/importeurs tot aan die doelstellingen betalen is het stimuleringsfonds afgesproken. Uit dit fonds kunnen gemeenten een vergoeding krijgen voor initiatieven om de gescheiden inzameling te verbeteren.

Discussiepunten in het principeakkoord

Hoewel het principeakkoord op hoofdlijnen voldoet aan de eisen die de VNG daaraan heeft gesteld is er een aantal punten waarover met het bedrijfsleven nog discussie is:

1. wat de VNG betreft is producentenverantwoordelijkheid per 1 januari 2006 in werking getreden en dient het bedrijfsleven ook vanaf die datum aan haar financiële verplichting te voldoen. Vertraging met betrekking tot een akkoord leidt niet tot uitstel van de betalingsverplichting.
2. Het bedrijfsleven blijft op veel punten inzetten op nascheiding en de afschaffing van statiegeld. Nascheiding is voor de VNG op dit moment geen bewezen reële optie en het afschaffen van statiegeld zonder een vergelijkbaar presterend systeem is onbespreekbaar.

¹ Burgemeester Lamers (gemeente Houten), burgemeester Oosterhof (gemeente Kampen), wethouder Hazeu (gemeente Maastricht) en wethouder Bolsius (gemeente Rotterdam)

3. De vergoedingen dienen jaarlijks geïndexeerd te worden.
4. Gemeenten zijn niet exclusief gebonden aan Nedvang maar hebben de mogelijkheid, indien er meerdere collectieven bestaan, met die collectieven contracten af te sluiten.
5. Een landelijk inzamelsysteem voor kunststof zoals het bedrijfsleven dat voorstelt kan alleen in samenwerking met gemeenten worden opgezet.

Een belangrijk breekpunt in de onderhandelingen met de vertegenwoordigers van de producenten/importeurs van verpakkingen was de vraag welk deel van de markt zij nu daadwerkelijk vertegenwoordigden. Het bedrijfsleven wilde of kon hierover geen duidelijkheid verschaffen. In september 2006 was duidelijk dat zich inmiddels meerdere collectieve partijen hadden aangemeld bij het ministerie VROM. De onderhandelingspartner van de VNG gaf aan rond 60% van de markt te bezitten. De VNG heeft toen aangegeven de onderhandelingen op te willen schorten, totdat duidelijk was welke partijen eveneens aangesproken kunnen worden en heeft de staatssecretaris van VROM gemaand vaart te maken met het beschikken van de mededelingen. Het bedrijfsleven kon hier echter niet op wachten en kondigde medio oktober in de pers aan de onderhandelingen met de VNG af te breken en met individuele gemeenten verder te willen gaan. De VNG heeft haar achterban vervolgens geadviseerd hierop vooralsnog niet op in te gaan, totdat duidelijk is welke spelers er op de afvalmarkt aanspreekbaar zijn voor gemeenten.

Risico voor gemeenten

De grootste uitvoeringsorganisatie binnen producentenverantwoordelijkheid is Nedvang. Zij hebben tot op heden aangegeven dat zo'n 60% van de verpakkingenmarkt bij hen is aangesloten. Zij hebben tevens gemeld dat zij dan ook maar wensen te vergoeden tot aan die 60%. Dat betekent dat er twee mogelijkheden zijn:

- a. of Nedvang vergoedt gemeenten tot aan het marktaandeel van 60% zodat een deel van de gemeenten geen mogelijkheid krijgt tot een contract met Nedvang;
- b. of Nedvang vergoedt slechts 60% aan alle gemeenten die deelnemen.

In het eerste scenario betekent dit, dat gemeenten die niet de kans hebben gekregen een contract af te sluiten met Nedvang zijn aangewezen op de overige 40% van het bedrijfsleven die op dit moment zich in diverse kleinere collectieven heeft vertegenwoordigd.

In het tweede scenario moeten alle gemeenten niet alleen een contract afsluiten met Nedvang, maar ook met alle kleinere collectieven om aan de volledige kostendekkende vergoeding te kunnen komen. Dit betekent dat de gemeenten een veelheid aan contracten moet afsluiten wat leidt tot een grote administratieve belasting van de gemeentelijke organisatie en dus extra kosten. Het is nog onduidelijk welk scenario de stichting Nedvang wil hanteren richting gemeenten, maar de verwachting is dat zij kiezen voor optie b.

Rol van het ministerie van VROM

De staatssecretaris houdt zich in het dossier verpakkingen tot nu toe afzijdig en laat het over 'aan de markt'. Het ministerie van VROM is echter wel degene die de mededelingen van het bedrijfsleven goedkeurt en controleert en heeft dus indirect invloed op het aantal organisaties waarmee gemeenten

contracten moeten afsluiten. De VNG heeft al eerder kritiek geuit op het Besluit Verpakkingen en de wijze waarop dat is opgesteld met name als het gaat om alle kleine collectieven en individuele bedrijven. Ieder bedrijf is in het besluit individueel aansprakelijk en in de praktijk zorgt dit voor uitvoeringsproblemen. Het ministerie van VROM is er echter van overtuigd dat dit zich in de loop der tijd vanzelf oplost en bedrijven zich vrijwillig zullen aansluiten bij het grootste collectief.

In de ons omringende landen zoals België en Duitsland waar producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen al geruime tijd een feit is, heeft de rijksoverheid een zwaarder stempel gezet op het systeem. In Nederland is gekozen voor marktwerking ook al is onduidelijk of dit uiteindelijk zal leiden tot een voor gemeenten werkbaar systeem omdat het ontbreekt aan een gedegen wettelijk kader. De rijksoverheid kan het proces dus vergemakkelijken door zich bij de uitvoering te betrekken of door de wettelijke kaders aan te scherpen. De VNG blijft hier bij het ministerie op aandringen, al hebben eerdere pogingen daartoe helaas nog weinig effect gehad.

Zwerfafval

Per 1 januari 2006 is het (deel)convenant zwerfafval van het ministerie van VROM, VNG en het bedrijfsleven afgelopen. Hoewel er afgelopen jaren met name door gemeenten veel inzet is gepleegd om zwerfafval te verminderen, is dit echter nog steeds ergens nummer 1 bij burgers. Om een vervolg te geven aan het convenant zwerfafval heeft het ministerie van VROM een impulsprogramma zwerfafval opgesteld, in overleg met VNG en VNO-NCW. Dit programma is op 27 oktober 2006 door staatssecretaris van Geel aan de Tweede Kamer gezonden². In dit impulsprogramma is een subsidieprogramma voor gemeenten opgenomen voor een lokale zwerfafvalaanpak. Daarnaast is veel aandacht voor handhaving, monitoring en best practices op het gebied van zwerfafval. Als het gaat om preventie van zwerfafval krijgt innovatie bij het bedrijfsleven meer aandacht. SenterNovem wordt het kenniscentrum voor zwerfafval. Het programma kent een looptijd van drie jaar waarna de resultaten worden gemeten. De VNG kan zich vinden in het impulsprogramma, mits wordt voldaan aan een de volgende voorwaarden: de bestuurlijke boete moet een voor gemeenten ook qua kosten hanteerbaar instrument zijn (dit hangt af van de uitkomst van het actuele wetgevingsproces) en er mogen geen structurele meerkosten voor gemeenten uit dit impulsprogramma volgen. Ook heeft de VNG het voorbehoud gemaakt van een ledenraadpleging over het dossier zwerfafval. Onder deze voorwaarden is het impulsprogramma aan de Tweede Kamer aangeboden.

Ledenraadpleging

Wij hebben vanaf de start van de onderhandelingen, op advies van onze leden, aangegeven beide dossier in hun totaliteit voor te willen leggen aan onze leden, voordat de VNG een definitief standpunt zal innemen. Dit moment is nu aangebroken. Wij willen graag van u weten of wij met betrekking tot haar standpunten inzake de dossiers verpakkingen en zwerfafval op uw steun kan rekenen. In de bijlage bij deze brief vindt u ook een aantal vragen en mogelijke antwoorden.

² Brief van 27 oktober 2006 met kenmerk SAS/CCL/2006317585, ook de downloaden via www.vng.nl onder beleidsveld Milieu en Water/afval

Wij verzoeken u deze vragen te beantwoorden en middels het antwoordformulier te retourneren. Voor adresgegevens verwijzen wij naar het antwoordformulier.

Daarnaast doen wij een dringend beroep op u om deel te nemen aan één van de regionale bijeenkomsten, zodat wij met elkaar kunnen discussiëren over de toekomst van beide dossiers en de te volgen strategie. Tijdens de bijeenkomsten zult u ook door één van de leden van de onderhandelingsdelegatie een nadere toelichting krijgen op het onderhandelingsproces en wordt u in de gelegenheid gesteld vragen te stellen.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mevrouw mr. S.E. Korthuis
Lid directieraad

Deze ledenbrief staat ook op VNG-net. Kijk op www.vng.nl onder VNG-brieven.